

1. Bakgrunn

Stortingets lønnskommisjon ble opprettet i 1996. Lønnskommisjonen fremmet i sine årlige innstillinger til Stortingets presidentskap forslag til endringer i godtgjørelsene til stortingsrepresentantene, statsministeren og statsrådene. Basert på disse innstillingene fra Lønnskommisjonen, har Stortingets presidentskap avgitt årlige innstillinger om godtgjørelsene. Disse innstillingene er deretter behandlet i Stortinget.

Ved vedtak i Stortinget av 4. juni 2021, ble § 2 i Lov om godtgjørelse for stortingsrepresentanter endret, slik at Stortingets lønnskommisjon endret navn til «Stortingets godtgjøringsutvalg».

Stortingets presidentskap besluttet den 18. juni 2020, å nedsatte et utvalg som skulle «utrede felles prinsipper for godtgjøring til politikere på alle forvaltningsnivåer». Utvalget ble ledet av Ådne Cappelen fra Statistisk Sentralbyrå. Cappelen-utvalget la fram sine anbefalinger i rapport som Dokument 20 (2020-2021). I denne rapporten foreslo utvalget blant annet å endre Lønnskommisjonens navn til Stortingets godtgjøringsutvalg. Cappelen-utvalget utformet også flere prinsipper som det anbefalte at skulle ligge til grunn for arbeidet i Stortingets godtgjøringsutvalg. Cappelen-utvalgets rapport med anbefalinger ble inntatt i Innst. 371 S (2020-2021), som ble vedtatt av Stortinget den 6. mai 2021.

2. Stortingets godtgjøringsutvalg

Stortingets presidentskap oppnevnte 3. juni 2021 det nye Stortingets godtgjøringsutvalg, som fikk følgende medlemmer:

Geir Engebretsen - leder
Nils-Henrik von der Fehr - medlem
Bente A. Landsnes - medlem

Stortingets godtgjøringsutvalg er gitt følgende mandat og retningslinjer:

Mandatet for Stortingets godtgjøringsutvalg

Stortingets lønnskommisjon (godtgjøringsutvalget), ble besluttet opprettet av Stortinget 21. juni 1996, med følgende mandat:

«Stortingets lønnskommisjon fastsetter med Stortingets samtykke den årlige godtgjørelsen til stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer. Stortingets presidentskap oppnevner lønnskommisjonens leder og to andre medlemmer for fire år. Lederen innkaller til møter i kommisjonen. Kommisjonen er beslutningsdyktig når alle medlemmer er til stede. Presidentskapet kan fastsette utfyllende regler for kommisjonens virksomhet. ...»

Presidentskapet besluttet i brev av 26.mars 2009 til Stortingets lønnskommisjon at kommisjonen skal fremlegge sin innstilling snarest mulig etter at det årlige lønnsoppgjøret har funnet sted.

Retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg

Vedtatt av Stortingets presidentskap 3. juni 2021:

«Etter innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg fastsetter Stortinget den godtgjørelsen som tilkommer stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer.

Statsministeren, statsrådene og stortingsrepresentantene skal ha samme prosentvise tillegg. Godtgjørelsen fastsettes som et årlig beløp.

Stortingets godtgjøringsutvalg skal en gang i året overveie om godtgjørelsene bør endres, og legge sine beslutninger fram for Stortingets presidentskap. Utvalget skal begrunne sine beslutninger og herunder rapportere om utviklingen i godtgjørelsene sammenlignet med utviklingen i det generelle lønnsnivået i Norge.

Den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjørelsen. Utvalget bør likevel ta hensyn til særlige samfunnsmessige utfordringer når det er påkrevd.

Stortingets godtgjøringsutvalg skal i løpet av sin valgperiode rapportere om ordninger og nivå for godtgjørelser i de nordiske landene.

Utvalget kan engasjere sekretær og sakkyndig bistand.»

Prinsipper for fastsetting av godtgjørelse til folkevalgte

Cappelen-utvalgets «Rapport til Stortinget presidentskap fra utvalg for å utrede felles prinsipper for godtgjørelse til politikere på alle forvaltningsnivåer» ble inntatt i Innst. 371 S (2020-2021), som ble vedtatt av Stortinget den 6. mai 2021. Anbefalingene utvalget fremmet i denne rapporten, er således førende for det arbeidet som skal gjøres av Stortingets godtgjøringsutvalg, og lyder i hovedtrekk:

1. Åpenhet

Utvalget peker på at åpenhet rundt godtgjørelsene er et av de viktigste prinsippene, og at dette kan bidra til å forstå de prinsipielle forskjellene som ligger i det å være folkevalgt kontra rollen som arbeidstaker.

2. Godtgjørelse er en politisk beslutning

Utvalget mener det er mange hensyn som skal ivaretas når godtgjørelsen til de ulike folkevalgte skal fastsettes. Og at dette i siste instans er en politisk avgjørelse.

3. Nivået

Utvalgets flertall peker på at nivået på godtgjørelsene må være godt nok. I dette ligger at alle skal kunne være folkevalgte, uavhengig av økonomisk bakgrunn. Godtgjørelsene må ligge på et såpass høyt nivå, klart over gjennomsnittlig lønnsinntekt i samfunnet, slik at verv som folkevalgt er attraktivt for alle.

4. Rollen som folkevalgt sammenlignet med situasjonen for arbeidstaker

Utvalget mener det er en prinsipiell forskjell mellom det å være folkevalgt, og det å være arbeidstaker, og at dette også må speiles i utbetalingene. Godtgjørelsen må samlet sett stå i et rimelig forhold til den eksponeringen og det ansvaret som følger med rollen som folkevalgt på de ulike nivåene.

5. Forholdet til andre spesielle grupper i Norge

Utvalget mener det vil være uheldig om lønninger til statlige ledere skal være førende for de folkevalgtes lønninger.

6. Forholdet til den generelle lønnsutviklingen

Både nivået på godtgjørelsene og endringer i disse må oppfattes rimelige sammenlignet med det generelle lønnsnivået og den generelle lønnsutviklingen. Stortingets presidentskap vedtok den 3.juni 2021 nye retningslinjer for godtgjøringsutvalgets arbeid. Her heter det at «Den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjøringen.». Den generelle lønnsutviklingen bør derfor ligge til grunn for endringer i godtgjørelsene. Utvalget har i sin rapport også anbefalt at godtgjøringsutvalget i sine forslag til endringer i godtgjørelsene, også rapporterer om hvordan godtgjørelsene utvikler seg sammenlignet med det generelle lønnsnivået i samfunnet.

7. Særskilte samfunnsmessige forhold

Utvalget mener at når det er påkrevet, så må godtgjøringsutvalget ta hensyn til særlige samfunnsmessige utfordringer når det skal gi forslag til nye godtgjørelser. Utvalget påpeker at det i slike år må tydeliggjøres hvilke samfunnsmessige forhold det er tale om, og hvordan dette spiller inn i deres vurderinger.

8. Forholdet til folkevalgte i andre land

Utvalget mener det ikke bør innføres prinsipper om at norske godtgjørelser skal kobles direkte til utviklingen i andre nordiske land. Det påpeker likevel av utviklingen i disse landene samtidig kan være relevante som ett av flere momenter i en samlet vurdering av om nivåene i Norge er korrekte. I retningslinjer for godtgjøringsutvalgets arbeid heter det at «Stortingets godtgjøringsutvalg skal i løpet av sin valgperiode rapportere om ordninger og nivå for godtgjørelser i de nordiske landene.»

9. Godtgjørelse til statsminister, regjeringsmedlemmer og stortingsrepresentanter

Utvalget mente at systemet med ulike nivåer i godtgjørelsene for statsminister, statsråder og stortingsrepresentanter bør videreføres, og at endringer i godtgjørelsene skjer med samme sats for alle nevnte grupper.

10. Ansiennitet

Utvalgte mente at ansiennitetsprinsippet ikke skal anvendes, og at differensiering av godtgjørelsen ikke skal baseres på ansiennitet. Et slikt tankesett mente utvalget vil stride mot prinsippet om at alle (ordinære) folkevalgte er likestilte.

3. Arbeidet i Stortingets godtgjøringsutvalg

I tråd med de vedtatte retningslinjene for Stortingets godtgjøringsutvalg og prinsipper vedtatt i Innst. 371 S (2020-2021), vil Godtgjøringsutvalget tilstrebe å gi råd som innebærer en utvikling av godtgjørelsene til stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer som sammenfaller med den generelle lønnsutviklingen i samfunnet.

Med dette som bakgrunn vil Godtgjøringsutvalget, som foreslått av Cappelen-utvalget, ta utgangspunkt i gjennomsnittlige årslønn, hentet fra SSBs årlige nasjonalregnskap. Erfaringstall viser at man normalt vil kunne oppfylle intensjonen om å følge den generelle lønnsutviklingen i samfunnet ved å legge til grunn de økonomiske rammene for de såkalte frontfagsoppgjørene. Denne økonomiske rammen blir lagt til grunn i de aller fleste lønnsoppgjørene, både i privat og offentlig sektor av arbeidslivet. Godtgjøringsutvalget anbefaler derfor at de prosentvise økonomiske

rammene for frontfagsoppgjørene danner utgangspunktet også for de årlige justeringene av godtgjørelsene til stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer.

Godtgjøringsutvalget vil normalt legge fram sin årlige tilråding for Stortinget for behandling på forsommeren, før Stortinget oppløses for sommeren. Dette er i tråd med den tidligere Lønnskommisjonens arbeidsform. Det gjøres likevel oppmerksom på at vår fremleggelse for Stortinget skjer *før* den generelle lønnsutviklingen for kalenderåret er kjent. Dette innebærer at det kan være år der det vil være vanskelig for Godtgjøringsutvalget å følge prinsippet fra Cappelen-utvalget om at det er den generelle lønnsutviklingen som skal være førende. Den faktiske årslønnsveksten vil kunne avvike fra den forventede veksten som utvalget legger til grunn for regulering av godtgjørelsen. Hvis dette blir tilfellet, vil Godtgjøringsutvalget tydeliggjøre dette, og eventuelt foreslå tiltak.

4. Stortingets godtgjøringsutvalgs vurderinger av 2020 og 2021

I forbindelse med etableringen av Stortingets godtgjøringsutvalg ble det gjort ekstra tydelig at fastsettelsen av godtgjørelsene til stortingsrepresentantene, statsministeren og statsrådene er en politisk beslutning truffet av Stortinget. Stortingets godtgjøringsutvalg sin oppgave er å fremme et faglig begrunnet forslag til Stortinget om endringer i godtgjørelsene.

Den faktiske godtgjørelsen for stortingsrepresentanter, stortingspresident, statsråder og statsminister er i dag:¹

Stortingsrepresentanter	Kr 987 997
Statsminister	Kr 1 735 682
Øvrige regjeringsmedlemmer	Kr 1 410 073

I forbindelse med opprettelsen av Cappelen-utvalget, som skulle utrede felles prinsipper for godtgjørelse til politikere på alle nivåer, fattet Stortinget 28. april 2020 følgende vedtak:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap om å nedsette et utvalg som skal utrede felles prinsipper for godtgjørelse til politikere på alle forvaltningsnivåer. Utvalget skal også evaluere ordningen med Stortingets lønnskommisjon. Utvalget gis en bred sammensetning der også KS er representert. Inntil saken fremlegges for Stortinget, fryses godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og medlemmer av regjeringen på dagens nivå.»

Godtgjørelsene er som følge av dette vedtaket ikke endret siden 2019. Stortingets godtgjøringsutvalg foreslår på et faglig grunnlag at det beregnes en regulering av godtgjørelsen også for 2020, som reflekterer det moderate frontfagsoppgjøret på **1,7%** i dette pandemiåret. Å foreta en slik justering av godtgjørelsen, harmonerer med prinsippet om å følge den generelle lønnsutviklingen i samfunnet.

Utvalget anser at det ikke foreligger spesielle hensyn for vurdering av regulering i 2021, og innstiller på at regulering av godtgjørelse i 2021 fastsettes iht. rammen for lønnsoppgjøret i 2021 på **2,7%**.

---

¹ Se Cappelen-utvalgets rapport, Dokument 20 (2020-2021), for utvikling i tidligere år.

Sees det bort fra frontfagoppgjøret i 2020 på 1,7%, vil den totale prosentvise økningen i godtgjørelsene skje på bakgrunn av lønnsoppgjøret for 2021, som er på 2.7%. Dette vil gi følgende godtgjørelser for 2021:

Stortingsrepresentanter	kr 1 028 011
Statsminister	kr 1 805 977
Øvrige regjeringsmedlemmer	kr 1 467 181

5. Innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg for 2020 og 2021

Godtgjøringsutvalget fremlegger med dette sin anbefaling til endringer i godtgjørelsene til stortingsrepresentantene, statsministeren og statsrådene.

Det innstilles på at regulering for 2020 fastsettes til **1,7 %** i henhold til rammen for lønnsoppgjøret i 2020. Dette gir følgende godtgjørelser for 2020:

Stortingsrepresentanter	kr 997 156
Statsminister	kr 1 751 768
Øvrige regjeringsmedlemmer	kr 1 423 118

Det innstilles på at reguleringen for 2021 fastsettes til **2,7%** i henhold til rammen for lønnsoppgjøret i 2021.

Stortingsrepresentanter	kr 1 032 838
Statsminister	kr 1 814 454
Øvrige regjeringsmedlemmer	kr 1 474 056

Godtgjørelsene som er foreslått for 2021 tar utgangspunkt i at det er gitt en lønnsøkning på 1,7 % for 2020. Som følge av at utviklingen av godtgjørelsene i 2020 var preget av Stortingets vedtak om ikke å endre godtgjørelsene fram til fremleggelsen av saken for Stortinget, og at det nye Stortingets godtgjøringsutvalg først ble oppnevnt 3. juni 2021, anser utvalget det som faglig best begrunnet at det ikke foretas noen etterbetaling av de justerte satsene for 2020. Med hensyn til utsettelse av regulering i 2020 foreslår godtgjøringsutvalget at regulering for 2020 gjennomføres i 2021, slik at godtgjørelsen, i tråd med utvalget retningslinjer og prinsipper, følger utviklingen i samfunnet forøvrig. Stortingets godtgjøringsutvalg foreslår med dette at de godtgjørelser som omfattes av utvalgets mandat, fastsettes med virkning fra 1. mai 2021.

Innstillingen er enstemmig

Oslo, 4, november 2021

Geir Engebretsen

Nils-Henrik Mørch von der Fehr

Bente A. Landsnes